

SENAT
1999
L 599/2020

27.01.2021.

SENAT
PRESEDINTE
Nr. 336
Data 26.01.2021

R O M Â N I A
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
CABINETUL PREȘEDINTELUI

Palatul Parlamentului

Calea 13 Septembrie nr.2, Intrarea B1, Sectorul 5, 050725, București, România

Telefon: (+40-21) 313.25.31; Fax: (+40-21) 312.54.80

Internet: <http://www.ccr.ro> E-mail: pres@ccr.ro

Dosar nr.1938A/2020

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
REGISTRATURĂ JURISDICTIONALĂ
NR. 634 / 26 JAN 2021

Doamnei
ANCA DANA DRAGU
Președintele Senatului

În conformitate cu dispozițiile art.18 alin.(2) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, vă comunicăm alăturat Decizia nr.875 din 9 decembrie 2020, prin care Curtea Constituțională, cu unanimitate de voturi, a admis obiecția de neconstituționalitate formulată de Guvernul României și a constatat că Legea pentru acordarea unui stimulent de risc pentru personalul din învățământ în contextul situației epidemiologice determinate de răspândirea coronavirusului SARS-CoV-2 este neconstituțională în ansamblul său.

Primiți, vă rog, Doamnă Președinte, asigurarea deplinei noastre considerații.

PRESEDINTE
[Redacted Signature]
PRESEDINTE
CURTEA CONSTITUTIONALA

Prof. univ. dr. **VASILE DORNEANU**

ROMÂNIA
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

Dosarul nr.1938 A/2020

DECIZIA nr.875
din 9 decembrie 2020

asupra obiecției de neconstituționalitate a Legii
pentru acordarea unui stimulent de risc pentru personalul din învățământ în
contextul situației epidemiologice determinate de răspândirea coronavirusului
SARS-CoV-2

Valer Dorneanu	- președinte
Cristian Deliorga	- judecător
Marian Enache	- judecător
Daniel-Marius Morar	- judecător
Mona-Maria Pivniceru	- judecător
Gheorghe Stan	- judecător
Livia-Doina Stanciu	- judecător
Elena-Simina Tănăsescu	- judecător
Varga Attila	- judecător
Marieta Safta	- prim-magistrat-asistent

1. Pe rol se află soluționarea obiecției de neconstituționalitate referitoare la Legea pentru acordarea unui stimulent de risc pentru personalul din învățământ în contextul situației epidemiologice determinate de răspândirea coronavirusului SARS-CoV-2, formulată de Guvernul României.

2. Sesizarea a fost formulată în temeiul art.146 lit.a) teza întâi din Constituție, al art.11 alin.(1) lit.A.a) și al art.15 din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, a fost înregistrată la Curtea Constituțională cu nr.6819 din 3 noiembrie 2020 și constituie obiectul Dosarului nr.1938 A/2020.

3. În motivarea obiecției de neconstituționalitate se susțin următoarele:

(1) Legea pentru acordarea unui stimulent de risc pentru personalul din învățământ în contextul situației epidemiologice determinate de răspândirea coronavirusului SARS-CoV-2 încalcă dispozițiile art.17 alin.(1) din Legea responsabilității fiscal-bugetare nr.69/2010, republicată, cu consecința nerespectării art.1 alin.(5) din Constituția României.

4. Astfel, din parcurgerea dispozițiilor normative cuprinse în art.1 și 2 din lege, rezultă că acestea reglementează în domeniul personalului plătit din fonduri ale bugetului de stat, realizând modificări de cheltuieli în conținutul bugetului de stat pentru anul 2020, aprobat prin Legea nr.5/2020. Or, potrivit prevederilor art.17 alin.(1) din Legea responsabilității fiscal-bugetare nr.69/2010, republicată, nu se pot promova acte normative care conduc la creșterea cheltuielilor de personal în sectorul bugetar cu mai puțin de 180 de zile înainte de expirarea mandatului Guvernului.

5. Conform procedurii legislative descrise în cuprinsul sesizării, rezultă că legea criticată a fost promovată la data de 14 septembrie 2020 și adoptată la data de 13 octombrie 2020, în condițiile în care mandatul Guvernului expiră la data încheierii mandatului actualului Parlament, respectiv 20 decembrie 2020. Ca urmare, actul normativ a fost adoptat în interiorul termenului de 180 de zile până la expirarea mandatului Guvernului, fiind încălcate dispozițiile legale menționate, cu consecința nerespectării art.1 alin.(5) din Constituția României.

(2) Legea pentru acordarea unui stimulent de risc pentru personalul din învățământ în contextul situației epidemiologice determinate de răspândirea coronavirusului SARS-CoV-2 încalcă dispozițiile art.111 alin.(1) și ale art.138 alin. (5) din Constituția României.

6. Expunându-se, pe larg, jurisprudența Curții Constituționale referitoare la interpretarea și aplicarea textelor constituționale invocate și raportându-se considerentele acesteia la procedura parlamentară urmată de legea criticată, se

susține că, pe de o parte, conform art. 111 alin.(1) din Constituție, textele din lege care afectează prevederile bugetului de stat nu au fost însoțite de dovada solicitării informării Parlamentului de către Guvern, solicitare care ar fi trebuit să fie formulată de președintele Senatului, și nici de dovada că această informare a fost solicitată ulterior, pe parcursul derulării procedurii de la Camera Deputaților, iar, pe de altă parte, că inițiatorii propunerii legislative nu au solicitat Guvernului fișa financiară prevăzută de dispozițiile art. 138 alin.(5) din Constituție și art. 15 din Legea nr.500/2002. Or, din datele existente la nivelul Ministerului Finanțelor Publice, impactul suplimentar asupra cheltuielilor de personal ale bugetului general consolidat determinat de adoptarea acestei măsuri este de circa 713,1 milioane de lei lunar, respectiv de 1.707,5 milioane de lei în anul 2020. Așa fiind, în conformitate cu practica constantă a Curții Constituționale, se apreciază că în lipsa unei fișe financiare la momentul adoptării legii și în lipsa unui dialog real între Guvern și Parlament nu se poate trage decât concluzia că la adoptarea legii s-a avut în vedere o sursă de finanțare incertă, generală și lipsită de un caracter obiectiv și efectiv, nefiind, așadar, reală. Ca urmare, Legea pentru acordarea unui stimulent de risc pentru personalul din învățământ în contextul situației epidemiologice determinate de răspândirea coronavirusului SARS-CoV-2 aduce atingere dispozițiilor cuprinse în art.111 alin.(1) și art.138 alin.(5) din Constituție.

(3) Dispozițiile art. 1 și art.2 din Legea pentru acordarea unui stimulent de risc pentru personalul din învățământ în contextul situației epidemiologice determinate de răspândirea coronavirusului SARS-CoV-2 încalcă dispozițiile art.16 alin.(1) din Constituție.

7. Se susține că prin aceste dispoziții se instituie un tratament diferențiat nejustificat între beneficiarii acestei propuneri legislative și celelalte categorii de personal plătit din fonduri publice din alte instituții sau autorități publice, care nu beneficiază de un stimulent de risc în contextul situației epidemiologice actuale determinate de răspândirea coronavirusului SARS-CoV-2.

8. Expunându-se, pe larg, jurisprudența Curții Constituționale în materie și aplicând aceste statuări în prezenta cauză, se susține că acele categorii de personal care nu sunt, prin desfășurarea de proceduri medicale în vederea prevenirii, tratării și combaterii epidemiei, în contact direct cu persoane infectate cu virusul SARS-CoV-2 se află într-o situație distinctă care nu justifică, rațional și obiectiv, acordarea unui spor de natura celui prevăzut de legea supusă criticii de neconstituționalitate. Discriminarea apare, prin urmare, real și obiectiv, în compararea activității categoriei de personal vizate de lege cu celelalte categorii de funcționari publici. exclusiv categoria personalului medical, care desfășoară activități zilnice în relația cu publicul, având aceeași expunere la infectarea cu virusul SARS-CoV-2 ca personalul prevăzut în legea supusă controlului de constituționalitate. Ca urmare, întrucât creează discriminare în raport cu alte categorii de funcționari publici aflați în situații similare, dispozițiile menționate încalcă prevederile art.16 din Constituție.

9. În conformitate cu dispozițiile art.16 alin.(2) și art.17 din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, sesizarea a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului și Avocatului Poporului pentru a comunica punctul lor de vedere.

10. **Președintele Senatului** a transmis punctul său de vedere cu Adresa înregistrată la Curtea Constituțională cu nr.7683 din 16 noiembrie 2020, prin care se solicită Curții să respingă sesizarea de neconstituționalitate formulată de Guvernul României, pentru considerentele ce urmează a fi expuse, în esență.

(1) Cu privire la susținerea referitoare la încălcarea prevederilor art.1 alin.(5) din Constituție

11. Se arată că problema de care depinde soluționarea acestei obiecții de neconstituționalitate este evaluarea conținutului normativ al art.17 alin.(1) din Legea nr. 69/2010 în raport cu normele constituționale referitoare la exercitarea atribuțiilor legislative de către deputați și senatori. Dacă dispozițiile art.17 alin.(1)

din Legea responsabilității fiscal-bugetare nr. 69/2010 pot avea o explicație rațională și chiar o justificare din punct de vedere fiscal și bugetar, în principiu, fiind de preferat ca noul Guvern și, evident, noul Parlament să se pronunțe cu privire la cheltuielile salariale bugetare pentru personalul angajat la stat, iar nu Guvernul și Parlamentul cărora urmează să le înceteze mandatul, din punct de vedere constituțional. ele îngrădesc dreptul deputaților și senatorilor de a promova oricând propuneri legislative având ca obiect de reglementare sporirea fondului de salarii prevăzut în bugetul de stat pentru personalul sau categoriile de personal angajat la stat.

12. Dreptul parlamentarilor de a iniția legislație, inclusiv cu caracter bugetar, este consacrat și garantat instituțional prin normă de rang constituțional [art.74 alin.(1) din Constituție]. Același drept este recunoscut și cetățenilor, deși inițiativele legislative ale acestora nu pot avea ca obiect probleme fiscale. Soluționarea acestei obiecții de neconstituționalitate depinde și de stabilirea destinatarilor dispozițiilor art.17 alin.(1) din Legea nr.69/2010, respectiv dacă actul normativ se adresează și membrilor Parlamentului sau numai Guvernului. În opinia președintelui Senatului, din sfera destinatarilor art.17 alin.(1) din Legea nr.69/2010 trebuie excluși deputații și senatorii. Altfel, textul legal menționat ar căpăta vocația unei norme adoptate de legiuitor, care contravine nulității mandatului imperativ consacrate în art.69 alin.(2) din Constituție.

13. Se arată, astfel, că dispozițiile art.17 alin.(1) din Constituție instituie o limită instituțională a dreptului constituțional al deputaților și senatorilor de a iniția legislație, care trebuie sancționată de judecătoria Curții Constituționale, pentru a respecta principiul constituțional al supremației Legii fundamentale. Așadar, norma legală cuprinsă în art.17 alin.(1) din Legea nr.69/2010 este neconstituțională în raport cu prevederile art.74 alin.(1) și ale art.69 alin.(2) din Constituție. Această normă contravine, totodată, și rolului constituțional al Parlamentului ca organ reprezentativ suprem al poporului și unică autoritate legiuitoare. Nimic nu

împiedică o inițiativă legislativă parlamentară, având ca obiect de reglementare creșteri salariale pentru personalul angajat la stat și retribuit din fonduri bugetare, inițiată înainte de încetarea mandatului forului legislativ și al Guvernului, să-și continue procedura legislativă în următorul Parlament, în conformitate cu prevederile art.63 alin.(5) în Constituție.

14. Cum Constituția nu pune nicio stavilă în calea exercitării acestui drept constituțional, nici Parlamentul nu are competența de a restricționa sau de a pune limite în timp modalităților de exercitare a mandatului parlamentar. Constituția nu enunță pur și simplu drepturi sau prerogative constituționale ale deputaților și senatorilor, ci, totodată, protejează aceste drepturi, care, prin natura lor, sunt norme de drept public, de care Adunarea Constituantă leagă realizarea intereselor generale ale cetățenilor. Atunci când exercitarea unui drept constituțional atribuit în mod suveran deputaților și senatorilor intră în sfera de interdicție a unei norme infraconstituționale speciale, se aplică în mod obligatoriu norma constituțională. Această concluzie nu este un simplu raționament de doctrină, ci se întemeiază pe principiul constituțional înscris în art.1 alin.(5) din Legea fundamentală, potrivit căruia „*În România, respectarea Constituției, a supremației sale.....este obligatorie*”. Între obligativitatea respectării Constituției și a supremației sale și obligativitatea respectării legilor, are întâietate respectarea actului normativ cu forță juridică superioară, respectiv Constituția. Se constată, astfel, o fragilitate a principiului legalității, prevăzut în art.1 alin.(5) din Legea fundamentală, față de obligativitatea luării în considerare a respectării supremației Constituției, consacrate în același text constituțional.

15. Invocându-se și jurisprudența Curții Constituționale (de exemplu, Decizia nr.260 din 8 aprilie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.318 din 11 mai 2015, paragraful 31), se conchide că Parlamentul nu avea cum să refuze promovarea acestei propuneri legislative.

(2) Cu privire la susținerea privind încălcarea art.111 alin.(1) și a art.138 alin.(5) din Constituție

16. Referitor la stabilirea în actul normativ adoptat de Parlament a sursei de finanțare a cheltuielilor aprobate prin normă cu putere de lege, problema care se pune este dacă Legea fundamentală obligă Parlamentul să prevadă expres sursa de finanțare, adică alocațiile pentru efectuarea cheltuielilor bugetare aprobate de acesta. În jurisprudența sa, Curtea Constituțională a statuat că lipsa precizării exprese a sursei de finanțare nu presupune implicit inexistența sursei de finanțare. Sursa alocațiilor respective poate fi alimentată, la nevoie, din fondul de rezervă bugetară aflat la dispoziția Guvernului, mai ales în situația în care Parlamentul a adoptat legea criticată în ultimul trimestru al anului bugetar în curs.

17. Cât privește obiecția potrivit căreia „textele din lege care afectează prevederile bugetului de stat nu au fost însoțite de dovada informării Parlamentului de către Guvern. solicitare care ar fi trebuit să fie formulată de președintele Senatului”, se precizează că, prin această critică de neconstituționalitate, Guvernul României intenționează să inducă în eroare plenul Curții Constituționale. Secretarul general al Senatului a transmis Secretarului general al Guvernului, la data de 8 septembrie 2020, o adresă prin care se solicita un punct de vedere al Guvernului până la data de 11 septembrie 2020, pe marginea propunerii legislative pentru acordarea unui stimulent de risc pentru personalul din învățământ pe întreaga durată a stării de alertă și de urgență, ca urmare a riscului răspândirii coronavirusului COVID-19. Președintele Senatului a transmis prim-ministrului, la data de 8 septembrie, o adresă, în conformitate cu prevederile art.111 și ale art.138 alin.(5) din Constituție, prin care a solicitat să se comunice punctul de vedere al Guvernului asupra implicațiilor bugetare ale mai multor propuneri legislative, între care, la poziția 5, figura și propunerea legislativă adoptată apoi de Parlament la data de 13 octombrie 2020. Astfel fiind, și această critică dusă legii aflate pe rolul Curții Constituționale este nefondată.

(3) Cu privire la susținerea referitoare la încălcarea prevederilor art.16 alin.(1) din Constituție

18. Se susține că, așa cum se poate observa din conținutul art.2 din legea criticată, legiuitorul se referă la două categorii distincte de subiecte: personalul încadrat în învățământul de stat și care este salarizat de la buget și personalul care desfășoară, practic, același tip de activitate didactică, dar este angajat în instituții de învățământ particular. Fiind vorba de două categorii distincte de personal, diferențele de tratament reglementate de legiuitor sunt justificate și nu aduc atingere principiului constituțional al egalității. În acest sens este și jurisprudența Curții Constituționale, care a decis că egalitatea în fața legii și a autorităților publice, consacrată cu titlul de principiu de art.16 alin.(1) din Constituție, își găsește aplicare doar atunci când părțile se găsesc în situații identice sau egale, care impun și justifică același tratament juridic și deci instituirea aceluiași regim juridic. *Per a contrario*, când acestea se află în situații diferite, regimul juridic aplicabil fiecăreia nu poate fi decât diferit, soluție legislativă care nu contravine, ci, dimpotrivă, decurge logic din chiar principiul enunțat (Decizia nr.192 din 31 martie 2005, publicată în Monitorul Oficial nr.527 din 21 iunie 2005).

19. **Președintele Camerei Deputaților** a transmis punctul său de vedere cu Adresa înregistrată la Curtea Constituțională cu nr.7569 din 24 noiembrie 2020, prin care apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, pentru motivele ce urmează a fi expuse, în esență.

(1) Cu privire la susținerea referitoare la încălcarea dispozițiilor art. 1 alin.(5) din Constituție

20. Se apreciază că susținerea autorului sesizării nu poate fi acceptată, întrucât limbajul juridic folosit de legiuitor este clar, predictibil și neechivoc, din conținutul acestuia lipsind pasajele obscure sau soluțiile normative contradictorii. Dispozițiile sunt redactate într-un stil specific normativ, prezentând norma instituită fără explicații sau justificări, prin folosirea cuvintelor în sensul lor curent

din limba română, iar detalierea diferitelor situații procedurale este departe de a fi ambiguă, fiind redată previzibil și univoc, cu respectarea dispozițiilor Legii nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

21. Prevederile legii ce constituie obiectul controlului de constituționalitate *a priori* se circumscriu evoluțiilor realității economice și sociale din România, în contextul general configurat pe fondul răspândirii coronavirusului SARS-CoV-2. Raportat la acest context, prin Decizia nr.157 din 13 mai 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 397 din 15 mai 2020, instanța de contencios constituțional reține că „particularitățile situației de criză sunt [...] excepționalitatea și imprevizibilitatea pericolului grav care vizează atât societatea în ansamblul său, cât și fiecare individ în parte.” Se consideră că se recunoaște că, în situații excepționale, așa cum este cea determinată de răspândirea infecției cu virusul SARS-CoV-2, este necesară „instituirea unor măsuri energice, prompte și adecvate gravității situației” ca răspuns al autorităților la obligațiile lor constituționale (Decizia nr. 458 din 25 iunie 2020, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 581 din 2 iulie 2020). Or, după cum se arată și în expunerea de motive ce însoțește proiectul de lege contestat, „ținând cont de începerea noului an școlar 2020 -- 2021 în plină evoluție epidemiologică, ca urmare a riscului răspândirii coronavirusului [...] și luând act de circumstanțele excepționale create [...], precum și de faptul că atât cadrele didactice, cât și personalul didactic auxiliar și personalul nedidactic din învățământ [...] vor fi implicați direct în lupta cu pandemia și vor fi extrem de expuși”, în virtutea prerogativelor sale constituționale, legiuitorul, prin reglementările instiuite, vizează întocmai luarea măsurilor „energice, prompte și adecvate gravității situației”, pe care instanța de contencios constituțional, în jurisprudența sa, le învederează ca necesare atenuării impactului socioeconomic generat de situația de criză pe care o traversăm. ...Manifestarea suveranității cu care este investit Parlamentul ca organ reprezentativ

suprem al poporului român constă, în esență, în exercitarea puterii legislative - ca unică autoritatea legiuitoare a țării” (Decizia nr.411 din 14 iunie 2017).

22. Din coroborarea susținerilor evocate, se apreciază că dispozițiile legii deduse controlului sunt constituționale prin raportare la dispozițiile art.1 alin.(5) din Constituția României, republicată.

(2) Cu privire la susținerea referitoare la încălcarea prevederilor art. 111 alin.(1) și ale art. 138 alin.(5) din Constituție

23. Se arată că, în mod contrar susținerilor autorului sesizării de neconstituționalitate, potrivit fișei propunerii legislative înregistrate la Senat cu nr. L599/2020, disponibilă pe pagina oficială de internet a Senatului - prima Cameră sesizată, potrivit art.75 alin. (1) din Constituție - la data de 7 septembrie a.c., simultan cu solicitarea avizului Consiliului Economic și Social, respectiv al Consiliului Legislativ, a fost soliciat punctul de vedere al Guvernului asupra implicațiilor bugetare generate de legea dedusă controlului de constituționalitate, care, însă, nu a fost formulat și, în consecință, nici transmis de către Guvern. Mai mult, ca expresie a colaborării dintre Parlament și Guvern, manifestată în spiritul normelor de loialitate constituțională, pe parcursul derulării, la Camera Deputaților, a procedurii legislative aplicabile proiectului de lege în discuție, Guvernul a fost invitat să participe la dezbaterile organizate în cadrul Comisiei pentru muncă și protecție socială, în calitate de comisie de fond, în vederea exprimării punctului său de vedere asupra proiectului de act normativ și a prezentării fișei financiare, conform legii. Ca urmare, participarea secretarului general adjunct al Ministerului Muncii și Protecției Sociale, în calitate de reprezentant al Guvernului, la dezbaterile asupra Plx nr.590/2020, care au avut loc în cadrul ședinței on-line a comisiei de fond, din 7 octombrie 2020 – prezență confirmată inclusiv în raportul cu nr. 4c-9/798 din 12 octombrie 2020 asupra proiectului de lege contestat - constituie un argument suplimentar în sprijinul susținerii netemeinicii criticii invocate.

24. Se precizează, totodată, faptul că în cazul legii criticate, amendamentele aduse în cele două Camere ale Parlamentului, la nivelul comisiilor de specialitate sesizate pe fond cu întocmirea raportului asupra proiectului legislativ, vizează chestiuni de ordin strict procedural, fără implicații suplimentare asupra bugetului de stat. În considerentele statuate prin Decizia nr. 681 din 30 septembrie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 959 din 19 octombrie 2020, Curtea Constituțională a reținut că „pentru a respecta procedura constituțională de adoptare a unui act normativ care implică o cheltuială bugetară, respectiv art.138 alin.(5) din Constituție, este suficient ca inițiatorii actului normativ să facă dovada că, în temeiul dispozițiilor legale anterior menționate, au solicitat Guvernului fișa financiară. Netransmiterea fișei financiare în termenul legal de către autoritatea publică căreia îi incumbă obligația de a întocmi acest document nu poate constitui un impediment în continuarea procedurii de legiferare. Sub acest aspect, prin Decizia nr.767 din 14 decembrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.131 din 21 februarie 2017, paragraful59. Curtea a stabilit că «a ridica această competență a Guvernului la nivel de regulă constituțională implicit admisă de art.138 alin.(5) din Constituție ar echivala cu o condiție potestativă pură în sensul că orice lege ce are implicații bugetare ar putea fi adoptată numai dacă Guvernul a întocmit și a transmis Parlamentului fișa financiară. Or, dacă Guvernul nu susține inițiativa legislativă/nu este de acord cu ea și, prin urmare, nu transmite fișa financiară, nu poate bloca procesul legislativ printr-o atitudine omisivă.»”

25. Astfel fiind, rezultă că Parlamentul și-a îndeplinit obligația constituțională prin solicitarea punctului de vedere al Guvernului cu privire la cheltuielile bugetare angajate prin reglementările legii în discuție și astfel critica formulată de autorul sesizării nu poate fi reținută, fiind neîntemeiată.

(3) Cu privire la susținerea referitoare la încălcarea principiului egalității în fața legii și a autorităților publice, consacrat de art. 16 alin. (1) din Constituție

26. Cu referire la jurisprudența Curții Constituționale privitoare la interpretarea și aplicarea principiului egalității, se arată că actul normativ dedus controlului instanței de contencios constituțional reglementează acordarea unui stimulent de risc personalului didactic, personalului didactic auxiliar și personalului nedidactic din învățământul preuniversitar și universitar, precum și din unitățile de învățământ preuniversitar înființate în structura instituțiilor de învățământ superior, pe durata desfășurării cursurilor aferente anului școlar/universitar pe perioada stării de alertă/stării de urgență instituite ca urmare a situației epidemiologice determinate de răspândirea coronavirusului SARS-CoV-2. Potrivit dispozițiilor criticate, sporul urmează să se acorde proporțional cu timpul în care persoanele din categoriile prevăzute de lege își desfășoară fizic activitatea în cadrul unităților de învățământ în prezența antepreșcolărilor/ preșcolărilor/ elevilor/ studenților.

27. În mod neechivoc, voința legiuitorului configurată în normele juridice în discuție se întemeiază pe imperativul izvorât din complexitatea circumstanțială a momentului. Stimulentul ce se dorește a fi acordat personalului din învățământ, în limitele condiționărilor expres prevăzute de actul normativ contestat – respectiv, pentru perioadele în care, în timpul stării de alertă/de urgență activitatea este desfășurată efectiv în cadrul unităților de învățământ, în prezența și, deci, prin contact nemijlocit cu antepreșcolari/preșcolari/elevi/ studenți, ceea ce presupune, în mod vădit, un risc crescut de infectare cu noul coronavirus - are semnificația unei soluții obiective rezonabile de compensare a riscului major la care se expun persoanele care fac parte din categoriile de personal vizate. Mai mult, dată fiind specificitatea caracteristicilor profesionale ale categoriilor de beneficiari ai dispozițiilor legii criticate, prin raportare la specificul activităților desfășurate de celelalte categorii de personal bugetar, se opinează că, în accepțiunea principiului invocat, statuată pe cale jurisprudențială de instanța de contencios constituțional - respectiv aplicarea unui tratament egal unor cazuri egale -, nu poate intra în

discuție o încălcare a principiului egalității în fața legii. Se apreciază că nu există elemente concrete din care să rezulte că alte categorii de personal plătit din bugetul de stat decât cele vizate de beneficiile legii contestate s-ar afla într-o situație similară. astfel încât să apară ca necesară extinderea măsurii legislative și în privința acestora. Potrivit Deciziei Curții Constituționale nr. 53 din 19 februarie 2002, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 224 din 3 aprilie 2002, art. 16 din Constituția României, republicată, vizează egalitatea în drepturi între cetățeni în ceea ce privește recunoașterea, în favoarea acestora, a unor drepturi și libertăți fundamentale, nu și identitatea de tratament juridic asupra aplicării unor măsuri, indiferent de natura lor. În felul acesta se justifică nu numai admisibilitatea unui regim juridic diferit față de anumite categorii de persoane, dar și necesitatea lui. Prin analogie, se amintește faptul că dispozițiile art. 8 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.43/2020, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 82/2020, cu modificările ulterioare, reglementează acordarea unui stimulent de risc similar, în beneficiul unei alte categorii de personal bugetar supraexpus infectării în plină perioadă de pandemie, categorie reprezentată de medici, personal medico-sanitar, personal paramedical, inclusiv personalul auxiliar, implicat direct în transportul, echiparea, evaluarea, diagnosticarea și tratamentul pacienților infectați cu COVID-19. Ca urmare, se opinează că principiul constituțional presupus a fi încălcat a fost pe deplin respectat de către Parlament.

28. Avocatul Poporului nu a comunicat punctul său de vedere.

CURTEA,

examinând sesizarea de neconstituționalitate, punctele de vedere ale președintelui Senatului și președintelui Camerei Deputaților, raportul întocmit de judecătorul-raportor, dispozițiile criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr.47/1992, reține următoarele:

29. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art.146 lit.a) din Constituție, precum și ale art.1, art.10, art.15 și art.18 din Legea nr.47/1992. să soluționeze sesizarea de neconstituționalitate.

30. Astfel, sesizarea a fost formulată de Guvern, autoritate aflată între titularii dreptului de sesizare a Curții Constituționale cu obiecții de neconstituționalitate, în conformitate cu prevederile art.146 lit.a) teza întâi din Constituție. Obiectul sesizării se încadrează în competența Curții, stabilită de textul mai sus menționat, acesta vizând Legea pentru acordarea unui stimulent de risc pentru personalul din învățământ în contextul situației epidemiologice determinate de răspândirea coronavirusului SARS-CoV-2, adoptată de Parlament, dar nepromulgată. În ceea ce privește termenul de sesizare, se constată că, potrivit fișei legislative, legea criticată a fost adoptată de Camera Deputaților, în calitate de Cameră decizională, în data de 13 octombrie 2020. În 14 octombrie 2020 a fost depusă la secretarul general, pentru exercitarea dreptului de sesizare a Curții Constituționale, iar în data de 16 octombrie 2020 a fost trimisă la promulgare. Sesizarea de neconstituționalitate a fost înregistrată la Curtea Constituțională în data de 3 noiembrie 2020, așadar, cu respectarea termenului stabilit de art.77 alin.(1) din Constituție. Rezultă, prin urmare, că sesizarea este admisibilă sub toate cele trei aspecte ce privesc legalitatea sesizării.

31. Prevederile constituționale invocate în susținerea obiecției de neconstituționalitate sunt cuprinse în art.1 alin.(5) cu referire la principiul legalității, în art.16 alin.(1) referitor la principiul egalității în drepturi și în art.111 alin.(1) și art.138 alin. (5), cu privire la obligația de solicitare de la Guvern și, respectiv, de întocmire a fișei financiare.

32. Examinând motivele de neconstituționalitate invocate, Curtea reține următoarele:

(1) Susținerea privind încălcarea art.1 alin.(5) din Constituție, prin nerespectarea dispozițiilor art.17 alin.(1) din Legea responsabilității fiscal - bugetare nr.69/2010.

33. Motivele dezvoltate la acest punct vizează, în esență, încălcarea principiului legalității prin nerespectarea prevederilor art.17 alin.(1) din Legea 69/2010, potrivit căroră *„Nu se pot promova acte normative cu mai puțin de 180 de zile înainte de expirarea mandatului Guvernului, în conformitate cu art.110 alin.(1) din Constituția României, republicată, care conduc la creșterea cheltuielilor de personal sau a pensiilor în sectorul bugetar.”* Potrivit art.3 pct.16 din același act normativ, prin cheltuieli de personal se înțelege *„totalul cheltuielilor suportate din bugetul general consolidat pentru personalul din sectorul bugetar, pe parcursul unui exercițiu bugetar, respectiv cheltuielile cu salariile de bază, soldele funcțiilor de bază și indemnizațiile lunare de încadrare, sporurile, indemnizațiile, premiile, stimulentele și alte drepturi de natură salarială, în bani sau natură, stabilite conform legii, precum și contribuțiile sociale ce revin în sarcina angajatorului aferente acestora.”*

34. Cu referire la aceste susțineri, Curtea constată, mai întâi, că textul legal invocat pentru susținerea pretensei încălcări a art.1 alin.(5) din Constituție se referă la „promovarea” actelor normative, termen fără corespondent în redactarea dispozițiilor constituționale privind etapele procedurii legislative. Constituția se referă la inițiativa legislativă (art.74), sesizarea Camerelor (art.75), (context în care legiuitorul constituant utilizează termenii de „dezbatere”, „adoptare”, „respingere” a proiectelor de legi sau a propunerilor legislative), adoptarea legilor (art.76), promulgarea legii (art.77). Din această perspectivă, nu poate fi reținută relevanța constituțională a art.17 alin.(1) din Legea nr.69/1990 în privința etapelor procedurii legislative. Curtea a dat relevanță constituțională unor texte din Legea nr.69/2010, precum art.15 vizând fișa financiară, câtă vreme aceste texte se refereau în mod clar la o etapă a procedurii legislative consacrată ca atare în

Constituție (în exemplul dat, „propunerea”, corespunzătoare inițiativei legislative). Or. redactarea generală utilizată de legiuitor în structura art.17 alin.(1) din Legea nr.69/2020 este fără corespondent constituțional, sugerând, mai degrabă, problematica politicilor publice, în sensul art.16 din aceeași lege, potrivit căruia *„Guvernul și fiecare ordonator de credite, precum și orice entitate responsabilă de elaborarea politicilor și acordurilor salariale din sectorul public trebuie să se asigure că toate aceste politici și acorduri salariale sunt în concordanță cu principiile responsabilității fiscale, regulile fiscale, precum și cu obiectivele și limitele din strategia fiscal-bugetară.”*

35. Chiar acceptând teza autorului sesizării, în sensul că noțiunea de „promovare” a legii cuprinsă în art.17 alin.(1) din Legea nr.69/2010 s-ar referi la inițiativa legislativă. Curtea observă că, potrivit art.74 alin.(1) din Constituție, aceasta aparține *„după caz, Guvernului, deputaților, senatorilor sau unui număr de cel puțin 100.000 de cetățeni cu drept de vot (...).”* Dispoziția legală invocată în motivarea sesizării consacră interdicția promovării de acte normative care conduc la creșterea cheltuielilor de personal sau a pensiilor cu referire expresă la mandatul Guvernului, de unde rezultă că interdicția privește această autoritate, iar nu celelalte categorii de inițiatori ai legii. Dacă legiuitorul ar fi dorit să instituie o limită pentru deputați și senatori în acest sens, s-ar fi referit la mandatul Parlamentului, iar nu la cel al Guvernului, cu atât mai mult cu cât acesta din urmă este strâns legat, potrivit art.110 alin.(1) din Constituție, de mandatul parlamentar: *„Guvernul își exercită mandatul până la data validării alegerilor parlamentare generale”.*

36. În privința Parlamentului, în considerarea rolului consfințit de art.61 din Constituție, de organ reprezentativ suprem și unică autoritate legiuitoare a țării, limitele legiferării sunt stabilite prin norme de rang constituțional, sens în care sunt dispozițiile art.63 alin.(4) din Constituție, potrivit cărora *„Mandatul Camerelor se prelungește până la întrunirea legală a noului Parlament. În această*

perioadă nu poate fi revizuită Constituția și nu pot fi adoptate, modificate sau abrogate legi organice”, precum și, cât privește inițiativa legislativă, dispozițiile art.138 alin.(2) din Constituție, potrivit cărora „Guvernul elaborează anual proiectul bugetului de tat și pe cel al asigurărilor sociale de stat, pe care le supune, separat, aprobării Parlamentului”. Interpretarea potrivit căreia art.17 alin.(1) din Legea nr.69/2010 ar institui o nouă limită a inițiativei legislative de sorginte parlamentară adaugă nepermis la Constituție și conduce la consecințe inacceptabile, respectiv la imposibilitatea intervenției pe cale legislativă în situații cu caracter excepțional, care impun adoptarea de măsuri ce pot avea ca efect creșterea cheltuielilor de personal. Cum diversele situații de criză nu pot fi programate în funcție de mandatele autorităților publice, trebuie să existe instrumente pentru a răspunde acestora prin măsuri legislative prompte, plenitudinea competenței în această privință revenind Parlamentului.

37. Pentru aceste considerente, Curtea constată sunt neîntemeiate criticile formulate de autorul sesizării în raport cu prevederile art.1 alin.(5) din Constituție.

(2) Susținerea privind încălcarea prevederilor art. 111 alin.(1) și ale art. 138 alin.(5) coroborate cu art. 147 alin.(4) din Constituție

38. La acest punct al sesizării se invocă lipsa solicitării de către Parlament a fișei financiare și a întocmirii acesteia, în consecință, de către Guvern, sens în care este menționată o consistentă jurisprudență a Curții Constituționale, despre care se susține că ar fi aplicabilă și în prezenta cauză.

39. Curtea observă că, potrivit dispozițiilor art.111 alin.(1) prima teză din Constituție. „Guvernul și celelalte organe ale administrației publice, în cadrul controlului parlamentar al activității lor, sunt obligate să prezinte informațiile și documentele cerute de Camera Deputaților, de Senat sau de comisiile parlamentare, prin intermediul președinților acestora”, iar, potrivit tezei a doua a aceluiași articol, „în cazul în care o inițiativă legislativă implică modificarea prevederilor bugetului de stat sau a bugetului asigurărilor sociale de stat,

solicitarea informării este obligatorie". De asemenea, potrivit art.138 alin.(5) din Constituție, „*Nicio cheltuială bugetară nu poate fi aprobată fără stabilirea sursei de finanțare*". Normele constituționale sunt dezvoltate prin prevederile art.15 alin.(1) și alin.(2) din Legea nr.500/2002 privind finanțele publice și prin art.15 alin.(1) lit.a) din Legea responsabilității fiscal-bugetare nr.69/2010, care stabilesc că, în cazul propunerilor de introducere a unor măsuri/politici/inițiative legislative a căror adoptare atrage majorarea cheltuielilor bugetare, inițiatorii au obligația să prezinte fișa financiară, care trebuie să cuprindă schimbările anticipate în veniturile și cheltuielile bugetare pentru anul curent și următorii 4 ani; estimări privind eșalonarea creditelor bugetare și a creditelor de angajament, în cazul acțiunilor anuale și multianuale care conduc la majorarea cheltuielilor; măsurile avute în vedere pentru acoperirea majorării cheltuielilor sau a minusului de venituri pentru a nu influența deficitul bugetar.

40. Potrivit jurisprudenței constante a Curții Constituționale, normele constituționale citate stabilesc, pe de o parte, obligația Guvernului și a celorlalte organe ale administrației publice de a prezenta informațiile și documentele necesare actului legiferării și, pe de altă parte, modalitatea de obținere a acestor informații, respectiv la cererea Camerei Deputaților, a Senatului sau a comisiilor parlamentare, prin intermediul președinților acestora. Din aceste dispoziții rezultă că legiuitorul constituant a dorit să consacre garanția constituțională a colaborării dintre Parlament și Guvern în procesul de legiferare, instituind obligații reciproce în sarcina celor două autorități publice (a se vedea Decizia nr.515 din 24 noiembrie 2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.1.195 din 14 decembrie 2004, citată în jurisprudența recentă, de exemplu, Decizia nr.331 din 21 mai 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.493 din 18 iunie 2019). În cadrul raporturilor constituționale dintre Parlament și Guvern, este obligatorie solicitarea unei informări atunci când inițiativa legislativă afectează prevederile bugetului de stat. Această obligație a Parlamentului este în consonanță

cu dispozițiile constituționale ale art.138 alin.(2) care prevăd că Guvernul are competența exclusivă de a elabora proiectul bugetului de stat și de a-l supune spre aprobare Parlamentului. În temeiul acestei competențe, Parlamentul nu poate prestabilă modificarea cheltuielilor bugetare fără să ceară Guvernului o informare în acest sens. Dat fiind caracterul imperativ al obligației de a cere informarea menționată, rezultă că nerespectarea acesteia are drept consecință neconstituționalitatea legii adoptate (Decizia nr.1.056 din 14 noiembrie 2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.802 din 23 noiembrie 2007). Tot astfel, Curtea a mai reținut că art.138 alin.(5) din Constituție impune stabilirea concomitentă atât a alocației bugetare, ce are semnificația unei cheltuieli, cât și a sursei de finanțare, ce are semnificația venitului necesar pentru suportarea ei, spre a evita consecințele negative, pe plan economic și social, ale stabilirii unei cheltuieli bugetare fără acoperire (a se vedea Decizia nr.36 din 2 aprilie 1996, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.75 din 11 aprilie 1996. Decizia nr.56 din 5 februarie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.199 din 12 martie 2020, paragraful64).

41. Totodată, prin Decizia nr.58 din 12 februarie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 205 din 13 martie 2020, paragrafele 54-56, precum și în alte decizii care o reiau ca precedent (de exemplu, Decizia nr. 648 din 24 septembrie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.1032 din 5 noiembrie 2020), Curtea a reținut că, în ceea ce privește incidența dispozițiilor care impun solicitarea fișei financiare, este necesară lămurirea mai multor aspecte. Un prim aspect vizează faptul că, atâta vreme cât dispozițiile legale generează impact financiar asupra bugetului de stat, obligația solicitării fișei financiare incumbă inițiatorilor, în temeiul art.15 alin.(1) lit.a) din Legea responsabilității fiscal-bugetare nr.69/2010, potrivit căroră, „În cazul propunerilor de introducere a unor măsuri/politici/inițiative legislative a căror adoptare atrage majorarea cheltuielilor bugetare, inițiatorii au obligația să prezinte: a) fișa

financiară prevăzută la art.15 din Legea nr.500/2002 [...]”, iar dacă acestea sunt rezultatul unor amendamente admise în cadrul procedurii legislative, prima Cameră sesizată sau Camera decizională, după caz, are obligația de a solicita fișa financiară (a se vedea, în acest sens, Decizia nr.764 din 14 decembrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.104 din 7 februarie 2017). Totodată, Curtea a reamintit faptul că nu deputatul sau senatorul trebuie să întocmească fișa financiară, ci Guvernul, art.15 alin.(2) din Legea nr.500/2002 stabilind expres că, *„În cazul propunerilor legislative, Guvernul va transmite Camerei Deputaților sau Senatului, după caz, fișa financiară prevăzută la alin.(1). în termen de 45 de zile de la data primirii solicitării”*. Prin urmare, pentru a respecta procedura constituțională de adoptare a unui act normativ care implică o cheltuială bugetară, respectiv art.138 alin.(5) din Constituție, este suficient ca inițiatorii actului normativ să facă dovada că, în temeiul dispozițiilor legale anterior menționate, au solicitat Guvernului fișa financiară. Netransmiterea fișei financiare în termenul legal de către autoritatea publică căreia îi incumbă obligația de a întocmi acest document nu poate constitui un impediment în continuarea procedurii de legiferare. Sub acest aspect, prin Decizia nr.767 din 14 decembrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.131 din 21 februarie 2017, paragraful 59, Curtea a stabilit că *„a ridica această competență a Guvernului la nivel de regulă constituțională implicit admisă de art.138 alin.(5) din Constituție ar echivala cu o condiție potestativă pură în sensul că orice lege ce are implicații bugetare ar putea fi adoptată numai dacă Guvernul a întocmit și a transmis Parlamentului fișa financiară. Or, dacă Guvernul nu susține inițiativa legislativă/nu este de acord cu ea și, prin urmare, nu transmite fișa financiară, nu poate bloca procesul legislativ printr-o atitudine omisivă.”*

42. Or, în cauză, potrivit documentelor depuse la dosar, președintele Senatului a transmis Guvernului propunerea legislativă cu Adresa din 8 septembrie 2020, *„în conformitate cu prevederile art.111 și art.138 alin.(5) din*

Constituția României”, pentru a comunica „punctul de vedere al Guvernului asupra implicațiilor bugetare generate de acestea”. Astfel fiind, rezultă că au fost respectate prevederile constituționale de referință, lipsa răspunsului Guvernului la această solicitare nefiind de natură să susțină neconstituționalitatea actului adoptat, așa cum rezultă din jurisprudența constantă a Curții Constituționale. Ca urmare, sunt neîntemeiate și criticile formulate în raport cu prevederile art. 111 alin. (1) și ale art.138 alin. (5) din Constituție.

43. Curtea reamintește însă obligația de cooperare loială a autorităților publice și coordonarea eforturilor în acest sens pentru realizarea interesului general pe care acestea sunt chemate să îl slujească. Potrivit jurisprudenței Curții Constituționale, „loialitatea constituțională presupune atât un permanent dialog pe care Guvernul trebuie să îl poarte cu Parlamentul [informarea Parlamentului cu privire la inițiativele legislative cu impact bugetar, răspunsuri la întrebări, interpelări, prezentarea unor măsuri concrete în urma adoptării unei moțiuni simple, adoptarea ordonanțelor/ ordonanțelor de urgență, depunerea la Parlament a legii de aprobare a ordonanței/ ordonanței de urgență etc.], cât și obligația Parlamentului de a adopta legi în mod responsabil, fără a pune în pericol obligațiile internaționale ale statului, securitatea juridică sau execuția bugetară (Decizia nr. 240 din 3 iunie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.504 din 12 iunie 2020, paragraful 85).

(3) Susținerile privind încălcarea art.16 alin.(1) din Constituție referitor la principiul egalității în drepturi

44. Se susține, în esență, că prin legea criticată se instituie un tratament diferențiat nejustificat între beneficiarii săi și celelalte categorii de personal plătit din fonduri publice din alte instituții sau autorități publice, care nu beneficiază de un stimulente de risc în contextul situației epidemiologice actuale determinate de răspândirea coronavirusului SARS-CoV-2.

45. Examinând aceste critici, Curtea constată că a reținut în mod consecvent în jurisprudența sa că egalitatea în fața legii și a autorităților publice, consacrată cu titlu de principiu de art.16 alin.(1) din Constituție, își găsește aplicare doar atunci când părțile se găsesc în situații identice sau egale, care impun și justifică același tratament juridic și deci instituirea aceluiași regim juridic. *Per a contrario*, când acestea se află în situații diferite, regimul juridic aplicabil fiecăreia nu poate fi decât diferit. soluție legislativă care nu contravine, ci, dimpotrivă, decurge logic din chiar principiul enunțat. Situațiile în care se află anumite categorii de persoane **trebuie însă să difere în esență pentru a se justifica deosebirea de tratament juridic, iar această deosebire de tratament trebuie să se bazeze pe un criteriu obiectiv și rațional** (Decizia nr. 86 din 27 februarie 2003, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 207 din 31 martie 2003; Decizia nr. 476 din 8 iunie 2006. publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 599 din 11 iulie 2006; Decizia nr. 573 din 3 mai 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 363 din 25 mai 2011; Decizia nr. 366 din 25 iunie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 644 din 2 septembrie 2014). Când criteriul în funcție de care își găsește aplicarea un regim juridic sau altul are caracter obiectiv și rezonabil, și nu subiectiv și arbitrar, fiind constituit de o anumită situație prevăzută de ipoteza normei, și nu de apartenența sau de o calitate a persoanei, privitor la care își găsește aplicare, așadar *intuitu personae*, nu există temei pentru calificarea reglementării deduse controlului ca fiind discriminatorie, deci contrară normei constituționale de referință (Decizia nr. 192 din 31 martie 2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 527 din 21 iunie 2005).

46. Aplicând aceste considerente de principiu în prezenta cauză, Curtea constată că legea criticată nu este de natură să evidențieze vreo deosebire fundamentală de situație juridică între cadrele didactice și alte categorii de personal platit din fonduri publice, care să susțină tratamentul diferit instituit de legiuitor.

Așa cum rezultă din expunerea de motive a legii, stimulentele ce se dorește a fi acordate personalului din învățământ are în vedere „începerea noului an școlar 2020-2021 în plină evoluție epidemiologică, ca urmare a riscului răspândirii coronavirusului-COVID 19” și „circumstanțele excepționale create de amenințarea cu infecția COVID-19, precum și de faptul că atât cadrele didactice, cât și personalul didactic auxiliar și personalul nedidactic din învățământul de stat vor fi implicați direct în lupta cu pandemia și vor fi extrem de expuși”. Motivarea generală referitoare la începerea/desfășurarea activității în „plină evoluție epidemiologică” poate fi aplicată, *mutatis mutandis*, și altor categorii profesionale care își continuă activitatea și care, prin prisma unor considerente similare, ar putea să invoce „expunerea” în contextul pandemiei. Nu rezultă din niciun act de fundamentare a legii criticate de ce doar categoria profesională vizată, respectiv „personalul didactic, personalului didactic auxiliar și personalul nedidactic din învățământul preuniversitar și universitar de stat”, ar fi expusă unui risc semnificativ mai mare decât alte categorii profesionale care, de exemplu, lucrează cu publicul. Pentru a putea justifica o soluție de compensare în sensul actului normativ criticat. Prin urmare, nu este motivat „criteriul obiectiv și rațional”, în sensul jurisprudenței citate, de natură să susțină măsura legislativă criticată.

47. Potrivit jurisprudenței Curții Constituționale, sintagma „fără privilegii și fără discriminări” din cuprinsul art. 16 alin. (1) din Constituție „**privește două ipoteze normative distincte, iar incidența uneia sau alteia dintre acestea implică, în mod necesar, sancțiuni de drept constituțional diferite**” (a se vedea, de exemplu, Decizia nr.755 din 16 decembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.101 din 9 februarie 2015). Astfel, **discriminarea se bazează pe noțiunea de excludere de la un drept** (Decizia Curții Constituționale nr. 62 din 21 octombrie 1993, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 49 din 25 februarie 1994), iar remediul constituțional specific, în cazul constatării neconstituționalității discriminării, îl reprezintă acordarea sau accesul la

beneficiul dreptului (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 685 din 28 iunie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 470 din 11 iulie 2012, Decizia nr. 164 din 12 martie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 296 din 23 mai 2013, sau Decizia nr. 681 din 13 noiembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 889 din 8 decembrie 2014). În schimb, **privilegiul se definește ca un avantaj sau favoare nejustificată acordată unei persoane/categorii de persoane; în acest caz, neconstituționalitatea privilegiului nu echivalează cu acordarea beneficiului acestuia tuturor persoanelor/categoriilor de persoane, ci cu eliminarea sa, respectiv cu eliminarea privilegiului nejustificat acordat** (Decizia nr. 755 din 16 decembrie 2014, precitată).

48. În cauză este aplicabilă această din urmă fațetă a principiului egalității consacrat de art. 16 din Constituție. Astfel, în lipsa unei motivări în sensul arătat, de natură să justifice, în mod obiectiv, cu date concrete, situația diferită a categoriei profesionale vizate, măsurile de stimulare acordate de legiuitor constituie un beneficiu/favoare nejustificată, adică un privilegiu prohibit de principiul constituțional al egalității în drepturi. Astfel fiind, Curtea constată că sunt întemeiate criticile autorului sesizării în raport cu prevederile art. 16 din Constituție, cu consecința constatării neconstituționalității legii în ansamblul său.

49. Pentru considerentele arătate, în temeiul art. 146 lit. a) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 11 alin. (1) lit. A.a), al art. 15 alin. (1) și al art. 18 alin. (2) din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Admite obiecția de neconstituționalitate formulată de Guvernul României și constată că Legea pentru acordarea unui stimulent de risc pentru personalul din

învățământ în contextul situației epidemiologice determinate de răspândirea coronavirusului SARS-CoV-2 este neconstituțională în ansamblul său.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Președintelui României, președinților celor două Camere ale Parlamentului și prim-ministrului și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 9 decembrie 2020.

**PREȘEDINTELE
CURȚII CONȘTIȚIȚIONALE**

Prof.univ.dr. Valer Dorneanu

**PRIM - MAGISTRAT-ASISTENT,
Marieta Safta**

